

คม ชัด ลึก

Khom Chad Luek
Circulation: 900,000
Ad Rate: 1,300

Section: First Section/หน้าแรก

วันที่: อังคาร 12 พฤศจิกายน 2556

ปีที่: 13

ฉบับที่: 4406

หน้า: 8(บน)

Col.Inch: 82.59

Ad Value: 107,367

PRValue (x3): 322,101

ศิลปิน: ชาว-ดำ

หัวข้อข่าว: พัฒนาพื้นที่สีเขียวบางกระเจ้าสู่สวนกลางมหานครอย่างยั่งยืน? (1)

‘บางกระเจ้า’ เป็นส่วนหนึ่งของโครงการ “สวนกลางมหานคร” ที่เริ่มมาตั้งแต่ปี 2520 สมัย พล.อ.เปรม ติณสูลานนท์ เป็นนายกรัฐมนตรี ซึ่งมีมติให้อนุรักษ์พื้นที่เกษตรกรรมริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยาฝั่งตรงข้ามเขตคลองเตยและยานนาวา ให้เป็นสวนสาธารณะให้ประชาชนพักผ่อนสูดอากาศบริสุทธิ์และปี 2534 รัฐบาลอนุมัติให้เป็น ‘โครงการสวนกลางมหานคร’ โดยมอบให้สำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม กระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม ชื่อที่ดินรกร้างจากประชาชนในพื้นที่กระเพาะหมู 6 ตำบลได้ 564 แปลง เนื้อที่ 1,276 ไร่หรือประมาณร้อยละ 10 ของพื้นที่กระเพาะหมูทั้งหมดเท่านั้น

รัฐบาลได้จัดสรรงบประมาณระยะแรกเพื่อจัดสร้างเป็นสวนสาธารณะและใช้เป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจและกำหนดให้เป็นพื้นที่สีเขียวเพื่อการอนุรักษ์ด้านเกษตรกรรมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม โดยให้คงสภาพสวนไม้ผลแบบดั้งเดิม

พัฒนาพื้นที่สีเขียวบางกระเจ้าสู่สวนกลางมหานครอย่างยั่งยืน? (1)

เอาไว้ ซึ่งปี 2546 โครงการดังกล่าวถูกโอนให้กรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืช ดูแลและจัดตั้งเป็น “ศูนย์จัดการพื้นที่สีเขียวเชิงนิเวศนครเขื่อนขันธ์ (พื้นที่โครงการสวนกลางมหานครทั้งหมด)” กระทั่งปี 2548 ก็มีการโอนภารกิจการดูแลพื้นที่นี้ภายใต้สังกัดสำนักโครงการพระราชดำริและกิจการพิเศษ กรมป่าไม้จนถึงปัจจุบัน

น.ส.ปนาณี มังกรศักดิ์สิทธิ์ นักวิชาการป่าไม้ปฏิบัติการ ซึ่งเจ้าพนักงานที่สวนพฤกษชาติศรีนครเขื่อนขันธ์ อ.พระประแดง จ.สมุทรปราการ ในความดูแลของกรมป่าไม้ บอกว่า เธอเข้ามาทำงานและพบความเปลี่ยนแปลงในพื้นที่ชัดเจน เมื่อที่สวนที่ราชการดูแลยังมีเท่าเดิมไม่มีการเปลี่ยนแปลง พื้นที่เหล่านี้เป็นป่า แม้รกร้างไปบ้างแต่ยังเป็นป่า พื้นที่อื่นที่เป็นของชาวบ้านและเป็นส่วนหนึ่งของพื้นที่สีเขียวในเกาะกระเพาะหมู เข้าไปขอความร่วมมือกับชาวบ้านได้บ้างไม่ได้บ้าง ที่น่าตกใจคือการเห็นคนพื้นที่ตัดต้นไม้จากต้นลำพู ต้นคลัก ไม้ดั้งเดิม ซึ่งมีหน้าที่ยึดดินและป้องกันการกัดเซาะเพื่อปลูกบ้าน ชาวบ้านบ่นว่าดอกเส้าเข็มไม่ลงโดยที่ไม่รู้ว่า รากของต้นคลัก ต้นลำพู มีลักษณะเป็นใยแมงมุมเพื่อเกาะดินเอาไว้ทำให้การดอกเส้าเข็มทำได้ยาก

“เราตัดต้นลำพูเป็น 100 ต้น เพื่อปรับดินทำ

สวนล้ม ตัดต้นไม้ทุกชนิดออกหมดเพื่อปลูกส้ม ใครก็รู้ว่าการปลูกส้มต้องใช้สารเคมีมากแค่ไหน ผลที่ตามมาคือ สารเคมีไหลลงแหล่งน้ำเกิดปัญหาระบบนิเวศและสัตว์น้ำแน่นอน ไม่รู้ว่าอนาคตพื้นที่นี้จะเป็นอย่างไรมีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นเฉียบพลันเช่นนี้ในฐานะนักวิชาการทำอะไรไม่ได้ เพราะเป็นพื้นที่เอกชน สถานการณ์เหล่านี้มีแนวโน้มจะส่งผลกระทบต่ออย่างหนักในอนาคต” ปนาณีกล่าวและว่า

มีคำถามจากชาวบ้านมายังเจ้าหน้าที่อนุรักษ์พื้นที่สีเขียวว่า เขาปลูกต้นไม้แล้วเขาได้อะไร อนุรักษ์ไว้แล้วเขาได้อะไร เป็นคำถามที่ตอกย้ำจากคนที่ทำมาหากินเลี้ยงปากเลี้ยงท้อง คนในเมือง คนทั่วไป

บอกว่าต้องอนุรักษ์ไว้ ชาวบ้านไม่ได้คิดอย่างนั้น เขาคิดว่าทำอะไรจะมอชิพ มีรายได้ส่งเสียลูกให้เรียนหนังสือ ต้นลำพูอายุ 100 กว่าปีมีจำนวนมาก ต้นคลักขนาดใหญ่หนาเกิน 100 ปี ชาวบ้านเห็นทุกวันไม่รู้สึกอะไร

“ปนาณี” บอกอีกว่า การมีต้นไม้จากบริเวณโดยรอบบางกระเพาะหมูระยะทางกว่า 15 กม.เป็นเครื่องบ่งชี้สมดุลของธรรมชาติ มีน้ำเค็มหรือน้ำทะเลท่วมถึงและเป็นเกราะป้องกัน

การกัดเซาะของน้ำได้เป็นอย่างดี ทำให้พื้นที่เหล่านี้ยังคงอยู่ด้วยระบบนิเวศที่หลากหลาย เนื่องจากได้รับอิทธิพลทั้งจากน้ำจืด (จากแม่น้ำเจ้าพระยา) และน้ำเค็มจากอ่าวไทย จนมีการกล่าวว่าระบบนิเวศของพื้นที่สีเขียวที่บางกระเจ้าเป็นระบบนิเวศ “ป่าสามน้ำ” คือ ระบบนิเวศป่าน้ำจืด ระบบนิเวศป่าน้ำกร่อย และระบบนิเวศป่าน้ำเค็ม ซึ่งกรมป่าไม้ได้เคยสำรวจว่ามีพืชพรรณที่สำรวจพบในบางกระเจ้ากว่า 110 ชนิด

โดยสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ยังได้ให้ความสนพระทัยและเสด็จพระราชดำเนินมายังโครงการสวนกลางมหานคร 4

คม ชัด ลึก

Khom Chad Luek
Circulation: 900,000
Ad Rate: 1,300

Section: First Section/หน้าแรก

วันที่: อังคาร 12 พฤศจิกายน 2556

ปีที่: 13

ฉบับที่: 4406

หน้า: 8(บน)

Col.Inch: 82.59

Ad Value: 107,367

PRValue (x3): 322,101

คลิป: ขาว-ดำ

หัวข้อข่าว: พัฒนาพื้นที่สีเขียวบางกระเจ้าสู่สวนกลางมหานครอย่างยั่งยืน? (1)

ครั้ง และมีพระราชดำริแนวทางดำเนินงานเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ พื้นที่สีเขียวบางกระเจ้าให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวมอย่างยั่งยืน เช่น ขอความร่วมมือจากรายการให้ช่วยอนุรักษ์พื้นที่สีเขียวไว้ อย่าให้มีการก่อสร้างเพิ่มจนเกินกว่าที่กฎหมายกำหนด ส่งเสริมให้มีการปลูกพืชเกษตรและป่าไม้แบบผสมผสาน เช่น มะม่วงน้ำดอกไม้ มะพร้าว พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ต้องการให้ประชาชนมาซึ่งจักรยานชมสวน พายเรือคายัคและชมหอดูนก ฟืนฟูและซ่อมแซมสวนศรีนครินทร์ให้เอื้อประโยชน์ต่อการท่องเที่ยวและการศึกษาของเยาวชนคล้ายห้องเรียนธรรมชาติ

ขณะที่ ดร.จงรัก วัชรินทร์รัตน์ หัวหน้าภาควิชาวนวัฒนวิทยา คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กล่าวในการเสวนาโต๊ะกลมเรื่อง “การวิจัยและพัฒนาพื้นที่สีเขียวบางกระเจ้าสู่ความยั่งยืน” ว่างานศึกษาวิจัยในเรื่องนี้พบว่าเนื้อที่ 564 แปลงที่ราชการเข้าไปซื้อไว้จากพื้นที่ทั้งหมด 11,819 ไร่ ทิศใต้กรุงเทพมหานคร ใน อ.พระประแดง บริเวณพื้นที่สีเขียวกระเพาะหมูมี 6 ตำบล ประกอบด้วย ต.บางน้ำผึ้ง ต.บางยอ ต.บางกอบัว ต.บางกระสอบ ต.บางกระเจ้า ต.ทรงคนอง คิดเป็นเนื้อที่เพียงร้อยละ 10 ที่เหลือเป็นของเอกชนและชาวบ้าน ซึ่งจากการไปศึกษาพื้นที่พบว่าพื้นที่ที่มีความสำคัญในการรักษาสีเขียวและสิ่งแวดล้อมเรื่องความชื้นและสามารถกักเก็บคาร์บอนในบรรยากาศไว้ได้ดี

“ในรอบ 10 ปี พื้นที่ที่มีการเปลี่ยนแปลงไปมาก ตัวเลขตั้งแต่เมื่อปี 2539 เราพบพื้นที่สวนผสมในบริเวณดังกล่าวมากถึงร้อยละ 50 แต่ปี 2546 เนื้อที่สวนผสมเหลือร้อยละ 42 และพบสัดส่วนที่ชัดเจนของการลดลงไปถึงปีละ 100 ไร่ หรือลดลงไปปีละ 1 เปอร์เซ็นต์ของจำนวนเนื้อที่ทั้งหมด ดังนั้นในรอบ 10 ปี ที่ศึกษาพบเนื้อที่สวนผสมหายไป 1,000 ไร่ เปลี่ยนสภาพไปเป็นส่วนประเภทอื่น เช่น ชุมชน ที่อยู่อาศัยและสิ่งปลูกสร้าง ดังนั้นจึงเป็นคำถามว่าเราปกป้องพื้นที่สีเขียวนี้ให้คงอยู่ต่อไปได้อย่างไรและชัดเจนที่สุดคือ พื้นที่ริมแม่น้ำเจ้าพระยาโดยรอบกระเพาะหมู ซึ่งเป็นพื้นที่สีเขียวทั้งหมด หากมีการสร้างโรงแรมโดยรอบได้นักลงทุนที่ไหนก็เอา” ดร.จงรัก กล่าว

● ธนภัท กิจจาโกศล ●